5384

REFERAT HISTORYCZNY

KWESTIONARIUSZ

b.jeńca - ~~internowanego - więźnia - "lagernika"~~ w Z.S.R.R.

5384

1.DANE OSOBISTE /Imię,nazwisko,stopień,wiek,zawód i stan cywilny.

Jan Sołtys, porucznik, lat 41, nauczyciel gimn. agrotechn. żonaty.

2.DATA I OKOLICZNOŚCI ZAARESZTOWANIA. Aresztowany i zakonwoje-wany - z odebraniem - w dniu 20 września 1939 r. we Włodzimierzu Wołyńskim.

3.NAZWA OBOZU /Więzienia - miejsca przymusowych robót/: 1) od 29.IX - 23.X 939 w obozie więz. w Nowogrodzie Wołyńskim, 2) od. 23.X. 39 - 30.VIII 40 - w obozie pracy w Hołyczewie pod Korcem, 3) od 30.VIII - 3.XI 40 - w ob. pracy w Korcu 4) od 4.XI 40 - 2.I. 41 - w ob. pracy w Równem 5) od 6.I - 7.V 41 - w ob. pracy w Tuchyczewie, 6) od 8.V - 2.VII 41 - ob. pracy w Jarmolińcach 7) od 2.VII - 19.VIII 41 marsz do Starobielska na przemian 8) od 23.XI - 12.[illegible] 40 w Starobielsku

4.OPIS OBOZU WIĘZIENIA itp./teren,budynki,warunki mieszkaniowe,hygiena/

od 1) baraki bln. obóz kawal.
" 2) stajnia 13.0.P.U.
" 3) magazyny opalane
" 4) młyn "Regina"
" 5) budynek gosp. kołchozu
" 6) magazyny
" 7) baraki

Nagość warunki mieszkaniowe zwierzęce, dbałość o higienę stosunkowo znaczna - kąpiel raz na tydzień - dezynfekcja ubrania - maszyna robocza - nakazy więc jako tako dbać o nią, by jak najdłużej służyła. Natomiast przedmiotem prawie jeńców odbywał się w warunkach wręcz nie złych.

5.SKŁAD JEŃCÓW,WIĘŹNIÓW,ZESŁAŃCÓW /Narodowość,kategoria przestępstw,poziom umysłowy i moralny,wzajemne stosunki i t.d./ Polacy, Ukraińcy, Białorusini, Żydzi i t. zw. Volksdeutschen. Poziom umysłowy i moralny różnorodny. Rzecz wyraźna na uwypukleniu się, natomiast w początkach były silne tarcia na tle narodowościowym, podkreślane przypuszczenia pracy władzy obozowej. Z czasem - gdy większość zorientowała się do czego to zmierza - różnice te stopniowo zacierały się, a nawet w kwestiach zasadniczych dawała się zauważyć jednomyślność.

6.ŻYCIE W OBOZIE WIĘZIENIU,i tp./przebieg przeciętnego dnia,warunki pracy,normy,wynagrodzenie,wyżywienie,ubranie,życie koleżeńskie i kulturalne i t.d./.... Praca - w zależności od ważności zadań - od 8 - 16 godzin dziennie. Normy dostosowywane do największej wydajności pracy jednostki lub grupy. Wyżywienie także w zależności od procentu normy. Obuwiem kontem najstarszych fabrykowano, wyrabiających wykaz procentu, obojętne lub inną sprawę - dotyczy to i wynagrodzenia za pracę. W codzienności i drugiego wypadku jaskrawo to od komendanta obozu, których niezadowolenie pokładowało w wielu wypadkach z normalnym zwiększeniem pracy i [illegible]. Sprawa ubrania przedstawiała się fatalnie. Otrzymywali je przeważnie "stachanowcy" Żydzi kolaboranci - grupowo i to z wielkimi trudnościami ostrzeżeń z obawy przed konkurentami. Żydów nagość skandalowana. Życie kulturalne spoczywało w rękach "politruków" - a więc pogadanki

bez chętnych, a obawy przed pytaniami, na które prezent nie mógłby, czy też nie wolno byłoby mu odpowiedzieć. Zresztą był to kadrowy o niskim poziomie umysłowym, znający tylko kilkadziesiąt haseł komunistycznych i nie mający tylko mimo lub więcej ideałów mimo niewątpliwie dużo literatury /książki i czasopisma/ wyłącznie propagandowej. Zajmował się dużym popytem z braku bibułki do machorki. Zainteresowania czasopismami urwało po wybuchu wojny z Niemcami. Odbiornik radyowy - tylko głośnik - dużo bezbrzeżnie.

7. STOSUNEK WŁADZ NKWD DO POLAKÓW /Sposób badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacja o Polsce i t.d.

NKWD. wrogo nastawiona do Polaków, gdyż tylko można było uwłaczali godności narodowej. Na tym tle dochodziło nieraz do poważnych sysków, które zwykle kończyły się śmiercią dla strony słabszej z p. katerem lub bez katerem. Propaganda komunistyczna prowadzona stale i systematycznie. Wygrywano tutaj walkę o kawałek chleba i to jedynie tych słabszych charakterem, bądź też ulegających pracy for, których powierzano różne funkcje w administracji obozów. Tu specjalnym względom lżejszych się żydzi - to też odpowiednio wywdzięczali się za to. Informacje o Polsce jednostronne - jako o kraju wybitnie reakcyjnym. Pod koniec, widząc bezskuteczność pracy propagandowej wzięli się za nią dalej. Przeciwnie wyniku dała się zauważyć zaostrzeniu reżimu. Przyszłości konkretny - obozy pracy na Północy.

8. POMOC LEKARSKA, SZPITALE, ŚMIERTELNOŚĆ, /Wymienić nazwiska zmarłych/.

W każdym obozie była lekarka wzgl. pomocnica, przeważnie z pośród jeńców. W myśl istniejących przepisów temp. + 37.2°C - zwalniała pacjenta od przymusu pracy. W szpitalach opieka lekarka b. troskliwa. Śmiertelność minimalna.

9. CZY I JAKA BYŁA ŁĄCZNOŚĆ Z KRAJEM I RODZINĄ.

Łączność z rodziną w kraju bezpośrednia. Stosy otrzymywanych i wysyłanych listów. Zatrzymywano od opinii. Jako posiadał jeńca, za którą szła za nim z obozu do obozu.

10. KIEDY ZOSTAŁ ZWOLNIONY I W JAKI SPOSOB DOSTAŁ SIĘ DO ARMII.

Zwolniony zostałem w dniu 25.VIII 1941r. z obozu koncentr. w Starobielsku i w tym samym dniu wcielony do Armii, skąd także z innymi jeńcami przyszedłem do Tocka - miejsca, gdzie formowała się 6 D.P.

M.P., dnia 22.II.1943

Sołtys Jan por.
/podpis/